Sosiaali- ja terveysministeriö

Vastine sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain 4 §:n muuttamisesta, HE 122/2024 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
28.11.2024

Terhi Karaus, lakimies
Kaarina Tuokko, erityisasiantuntija

Perustuslakivaliokunnan lausunto 1/2

- Perustuslakivaliokunta piti hallituksen esityksen perustuslainmukaisuutta koskevassa arviossaan elämänvaiheisiin kiinnittyviä arviointiperusteita hyväksyttävinä. Hallituksen esityksessä elämänvaiheista esitetyt perustelut huomioidenkin 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin säännös oli perustusvaliokunnan mielestä kuitenkin huomattavan avoin ja tulkinnanvarainen.

Perustuslakivaliokunnan lausunto 2/2

- Perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momenttiin sisältyvää epätäsmällisyyttä ja tarkkarajaisuuden puutetta ei voida vammaispalvelulain perusoikeusliitäntäisiä oikeuksia säänneltäessä pitää perustuslain 80 §:n kannalta asianmukaisena.
- Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momenttia tulee vielä täsmentää. Tämä on edellytyksenä ehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Tällainen täsmentäminen voidaan tehdä esimerkiksi säätämällä laissa nyt vain esityksen perusteluissa kuvatuista elämänvaiheessa tavanomaisen tarpeen arvioinnin kannalta merkityksellisistä seikoista ja viittauksin esimerkiksi vammaispalvelulain 1 §:ssä mainittuihin seikkoihin.

Sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella muutosta 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momenttiin:

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tämän lain mukaisia palveluita järjestetään vammaiselle henkilölle vain, jos hänen välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa henkilön elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta. Tässä laissa tarkoitetaan *elämänvaiheilla* lapsuutta ja nuoruutta, aikuisuutta sekä vanhuutta. Avun ja tuen tarpeen välttämättömyyttä ***eri elämänvaiheissa*** arvioitaessa tulee ottaa huomioon sosiaalihuoltolain 4 ja 5 §:ssä säädetty asiakkaan etu sekä tämän lain 1 §:ssä säädetty tarkoitus vammaisen henkilön yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja osallistumisen toteutumisesta, vammaisen henkilön itsenäisen elämän ja itsemääräämisoikeuden tukemisesta sekä yksilöllisen tarpeen ja edun mukaisten, riittävien ja laadultaan hyvien palvelujen turvaamisesta**. Avun ja tuen tarve katsotaan välttämättömäksi, jos vammainen henkilö tarvitsee vammasta tai sairaudesta johtuvan toimintarajoitteen vuoksi sellaista apua tai tukea, jota vastaavassa elämänvaiheessa olevat henkilöt eivät yleensä tarvitse. Avun ja tuen tarpeet voivat liittyä erilaisiin vastuihin, tehtäviin ja rooleihin perheessä, opiskelussa, työssäkäynnissä ja erilaisissa sosiaalisissa suhteissa.**

Kiitos!

Sosiaali- ja terveysministeriö